

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s posiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuj dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznalilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Jasna beseda.

III.

Kranjska industrijska družba je največje industrijsko podjetje v naši krovini. Na delavskih mezah izplača vsak mesec 200.000 K. To je ogromna svota. Ves ta denar ostane doma, dobe ga kmjetje za svoje predelke, trgovci, obrtniki, gostilničarji, oddajalci stanovanj itd. itd. Zavod, ki odstoji delavcem na mesec 200.000 K, to je gospodarski faktor prve vrste, to je pri nas že moralna in materialna velesila.

Pri nas je dosti ljudi, ki imajo o moči in o veljavi industrijske družbe še kako meglene, uprav mladenske nazore in si domišljajo, da je v gotovih slučajih treba le energetično nastopiti in industrijska družba bo parirala, kakor dijaček v šoli. Kako napačno je to mnenje, se vidi prav sedaj. Zadnji štrajk je prav jasno pokazal, kako se industrijska družba zaveda svoje moči. Izjava ravnateljstva v »Laib. Ztg.« se čita, kakor manifest kakugega potentata. Tako doslej ta družba še nikdar ni govorila, a ta samozavest, ki nič dobrega ne obeta, je posledica zadnjega štrajka.

Nikar se ne vdašljamo iluzijam. To je najnevarnejše, kar moremo storiti v naših razmerah. Industrijalna družba je nemška. Ves ogromni kapital te družbe so zložili Nemci, deloma Nemci iz raja. Industrijalna družba je bila že popolnoma na kantu, ko je prišel baron Born iz Berolina in jo je prerodil. Tedaj je bila velika nevarnost, da se tovarna sploh ne napravi na Kranjskem. Zdaj stojita dve veliki tovarni, na Savi in na Javorniku, a Slovenci nimamo na to družbo prav nobenega vpliva, kajti ne ena delnica ni v slovenskih rokah.

Res da stope podjetja industrijske družbe na Kranjskih tleh, ali nikar pozabiti, da stope na tleh, ki so privatno imetje te družbe in da je družba v svojih podjetjih absolutnejša gospodarica, nego car samotrzec v veliki Rusiji. In če bi se družba

postavila na stališče, da sploh nobenega Slovence ne sprejme v delo, je ni moč na svetu, ki bi ji to mogla braniti.

Večkrat se čuje mnenje, da sprejema družba slovenske delavce samo zato, ker so cenejši od tujih. Dozdeve se nam, da je to napačna sodba. V kolikor smo se mogli informirati, niso delavski mezdje v drugih avstrijskih tovarnah nič večje, ponekod pa celo slabše, kakor na Savi in na Javorniku. Sicer pa proti tarifom po katerih plačuje tovarna, menda ni ugovorov in so bili delavci nejevoljni le, ker so — radi nove uredbe tovarne in lastne manje sposobnosti — na Javorniku manj zasluzili, kakor njih tovariši na Savi.

Sicer se pa z glavo skozi zid nikjer več ne pride. Socialni demokratije imajo najmogočnejšo delavsko organizacijo in so edina stranka, ki se more lotiti velikega štrajka. In še socialni demokratje dostikrat ničesar ne opravijo. V departamentu Nord so štrajkali premogarji in steklarji in propadli so, dasi tvorijo socialisti del francoske parlamentarne večine in dasi so imeli Milleranda kot zastopnika v ministrstvu. Kaj so vse nemški socialisti storili za štrajkujoče delavce v Krimitschau in kaj so dosegli? Koliko se trudijo sedaj socialisti v takozvanem Ruhrgebiet in kako brezuspešen je ta trud! Moč kapitala je pač kolosalna. Dokler so bili samo delavci organizirani, je bil štrajk igrinja, dandanes pa so organizirani tudi delodajalci in zato je štrajk postal sredstvo, po katerem se poseže le v najobupnejšem položaju, le če je delavstvo dobro organizirano, kakor je socialno demokratično. Lahkomiselno uprizorjen štrajk je hudodelstvo na delavcih.

Umeje se samo ob sebi, da nobenemu podjetju ni prijetno, če nastane štrajk in če pride do konfliktov, saj ima škodo in silne težave, ali pomisliti je treba, da v slučaju, če že pride do boja, je podjetnik v tišočkrat prijetnejšem položaju, kakor

delavec Le denimo, da bi se savski in javorniški delavci ne bili udali. Ravnatelj Luckmann je bil pooblaščen, zapreti tovarno če treba za več mesecev. Cela vrsta eksistenc bi bila uničenih in izostal bi bil ves dohodek — torej ogromna svota — ki živi toliko ljudi. To bi bila prava katastrofa — a nihče bi je ne bil mogel preprečiti, ker nima nihče tako moči.

In če bi bila tovarna poklicata nemških delavcev iz tujih krajev, bi bila nesreča še večja. Alpinska montanska družba je na Koroškem in na Štajerskem zaprla več svojih fužin in odpuščeni delavci le čakajo, kje bi dobili zaslужka. Luckmannu je bilo treba le s prstom migniti in prišli bi bili delavci iz Althofena, varovali bi jih žandarji in vojaki, slovenski delavci bi bili ob kruhu in nemški element bi bil gospodar v gorenski dolini.

Luckmann je imel vse potrebna pooblastila tudi za ta korak, a ga ni storil, ker so se delavci prej vdali, in kdo ve, če ne tudi zato, ker je videl, da je v nastalem boju vsaj narodno-napredna stranka zavzela pravično stališče.

Naše stališče pa je bilo to: Glejmo, da se ohrani s tovarnam na Savi in na Jesenicah dobro razmerje. Če gremo v boj proti njim, je malo upanja na zmago, zakaj moč podjetja je velikanska in družba nam lahko silno škodo stori v narodnem oziru. Že doslej je rada sprejemala nemške delavce in politično delovala v prid nemštvu. Mi smo poskrbeli za slovenske šole, da nam naraščaja ne ponemčijo, in če bomo v prijaznem razmerju s tovarno, se ta ne bo spuščala v narodne boje, bo sprejemala slovenske delavce in ne bo klicala tujev. Naš cilj mora biti, da spravimo v tovarno kar največ Slovencev — tako bo tovarna v splošno in v narodno korist, a ta cilj se doseže samo s tem, če se goji prijazno razmerje s tovarno. Zaradi tega smo tudi pri zadnjem štrajku zavzeli stališče, ki nam ga je

narekovala pravičnost in čeprav so nas tuintam kričači psovali in je ta ali oni grozil, da pohodi naš list, smo vendar prepričani, da smo si z delavce in za narodno stvar pridobili resnično zaslugo.

Vojna na Daljnem Vztočku.

O bojih na reki Jalu.

Po poročilih iz Londona je bil najljutjejši boj ob reki Jalu tretji dan, ko so se Rusi in Japonci bili za posest vasi Lizaven in Kusan, kateri so Japonci zasedli. Eden bataljon sibirškega strelškega polka in dva oddelka 10. in 12. pehotnega polka so dobili ukaz, s topovi pod poveljstvom, polkovnika Linda napasti Japoncev in jih pregnati iz omenjenih vasi. Dva bataljona japonskega gardnega polka, katerim je baje Mikado obljubil, da se prva pošljeta v boj, sta se Rusom postavila nasproti in se borila z največjo trdrovratnostjo. Nauzlic temu so se moralni Japonci umakniti, ker so Rusi neprestano nanje streljali s topovi. Ko so Rusi vdrli v vasi se je vnel boj na življenje in smrt, moč proti moču. Po ljusti borbi se je Rusom posrečilo zavzeti to važno pozicijo. V vseh so našli množico ranjencev in ubitih in izredno mnogo streliva in pušč. Ker so Rusi zavzeli to važno točko, so Japoncev zaprli na tem mestu pot, da niso mogli dalje prodrijeti.

Iz Petrograda se preko Berolina poroča, da je general Kuropatkin izrečeno ukazal, da se naj resno ne ovira Japoncev na prehodu preko reke Jalu, ampak da se naj ruska armada polagoma umika pred sovražnikom proti severu. Kakor pa je razvidno iz poročila generala Kaštanskega, je ob reki Jalu poveljujoči general Sasulič proti volji generala Kuropatkina njemu zapovedal, da naj prične boj s sovražnikom, dasi je bil ta v velikanski premoči. General Kuropatkin je vsled tega baje silno ozlovjen in se je brzjavno pritožil pri carju proti postopanju generala Sasuliča.

Rusi koncentrirajo sedaj svojo glavno vojno silo pri Fengvančengu in pričakuje se, da bo se tukaj v nekaj dneh vnela velika bitka. Rusi utruju svoje pozicije z največjo hitrostjo. Na tisoče delavcev in vojakov gradi železnico iz Liaojanga v Fengvančeng; razen 60 km je že celo železniška proga dogotovljena, da že po njej vozijo vlaki.

Zatrjuje se, da je sam Kuropatkin že na potu s 30 000 možmi v Fengvančeng, druga poročila pa pravijo, da ostane Kuropatkin še nadalje v Liaojangu in da je te dni odposil včelo armado v Fengvančeng, ki bo popolnoma zadostovala, da se bodo Rusi z uspehom mogli boriti z Japonci.

»Daily Express« javja iz Seula, da ima general Kuroki namen, v nekaj dneh znova napasti Ruse. Izgube v japonskih polkih, ki so jih imeli v bojih na reki Jalu, se nadomeščajo z moštvo rezervne armade, ki se nahaja v Koreji. Kuroki hoče Ruse napasti, predno jim dojde moč iz Liaojanga; kot temelj nadaljnih svojih operacij si je izbral Fengvančeng.

Izpred Port Arturja.

Rusko brzjavno agentstvo poroča iz Port Arturja, da še japonska vojna eskadra neprestano križari v bližini pristanišča, vselej česar se pričakuje, da bo skoraj zopet napadla Port Artur. Kakor smo že včeraj poročali, so imeli Japonci 12 branderjev, s katerimi so hoteli zapreti izhod iz pristanišča. Deset parnikov so Rusi potopili, dva pa sta se umaknila, ker so Japonec uvideli, da vsled neprestanega ruskega streljanja itak ne morejo izvršiti svojega namena. Parniki so imeli 2000 do 3000 ton.

Po privatnih poročilih o zadnjem napadu na Port Artur je bil boj izredno ljut. Vse obrežne baterije so bile v akciji. Branderji so se bližali pristanišču v treh oddelkih. Prvi parnik se je potopil med navdušnimi klici močva, ki je vsako reditev odklonilo. Japonec, kateri so pri

LISTEK.

Spomini . . .

Spisal Nehljudov.

Po ulicah so drdrale težke kločje in motile mučni večerni mrak, ki se je tiho in skrivnostno priplazil nad mesto . . .

Po ulicah je bilo prazno . . . Svetilke so tupatam le težko zmagovalo gosto meglo, vsled česar je bilo temno daleč naokrog.

Ivan je stopil iz veže na ulico. Sapa mu je zapihalo v obraz in kaplje, nastale iz megle, so porosile njegovo obličje, da je nervozno pogrenil z rokavom po obrazu . . .

In odhitel je skozi temne ulice, hedral je najrajši po bližnjicah, in kmalu došpel do parka, v katerem je podnevi vse šumelo, — a sedaj je bilo tiho, samotno, in zdele se mu je, da plava v težki megli bleda smrt, pozdravljoč trume ljudi, prihajajoč mimo . . .

Ivan je obstal. Pred njim je stala hiša visoka in lepa . . . Znana mu je bila dobro, saj ni prvič stal

pred njo in tudi notri je bil že neštetokrat . . . A danes se mu je zdele lepša in veličastnejša. Okna so bila danes večja in lepša . . . Žarela so kot nebo v večerni zarji in v tem žarenju so se razločile temnejše pege . . .

Bili so ljudje, stoječi ali sedeči blizu oken. Ko je tako stal nekaj časa, se približa k njemu temna postava, ki ga zbudi iz misli. Primega za ramo, pogleda v obraz in reče: O, Ivan, kaj pa tu? Bog te živi! — Pa ne čakaš morda koga drugega?

V zadnjih besedah je bilo nekaj čudnega . . . Zadnji dve je prijatelj čudno govoril, da se je Ivan na nekaj spomnil . . .

Da bi odvral sum, hitro odgovori: O, nikogar ne čakam, le premislijam ali bi šel gor ali ne. Danes mi je tako čudno . . . Nič nisem pri volji, vse me jezi . . .

Ah pusti pusti vse drugo, danes je prva letošnja veselica, pomisli prva!

Pusti vse drugo če ti je morda kaj prišlo na misel, saj se takš stvar ne pokvari . . .

Boš videl, kaj bo vse danes. Jaz pričakujem posebnosti, ki se ne vrše povsodi . . . Toliko jih gotovo še ni bilo nikdar. Kar za menoj ali bolje pred menoj.

Danes nikakor ne morem, Emil, mi je tako slabo. Opraviči me pri tovariših. Mogoče, če bude bolje, da potem pride.

Torej te pa pustim, pa če le moreš, pridi k nam. Na svidenje! Stisnila sta si roke in Emil je izginil hitro skozi vrata po stopnicah v dvoranu.

Ivan pa je nekoliko postal in gledal za njim. Potem je pa sedel tako, da ga nikdo mimo prihajočih ni opazil . . .

Iz dvorane se je začula godba, ki je začela svirati nekatere komade. Toda on se ni zmenil za godbo, ne za šum in ploskanje, temveč se zatopil globoko v misli . . .

* * *

Bilo je pred letom, ravno v tem času . . . On je prišel ravno v to mesto in hodil redno s tovariši k zabavam . . .

In tu je zapazil prvič njo, tu je videl prvič Anico . . .

On je bil mlad, prvo leto v službi in veselje do življenja bralo se mu je na obrazu in iz vsakega migrira . . .

Nikdar še ni čutil v sebi one strasti, ki ji pravimo ljubezen. Bil je bolj sam svoj in ni se dosti bridal za ženske . . .

Toda danes je bilo drugače. Sedel je v bližini nje . . . Vedno jo je po strani opazoval . . . Tudi ona ga je gledala . . .

In gledal jo je vedno in vedno in ni se mogel ločiti od nje. Kot bi ona to čutila, ni odvrnila pogleda od njega . . .

Od takrat se je začelo zanj novo življenje. Okusil je prvič v življenju slast ljubezni, slast prave ljubezni . . .

Ves večer je plesal ž njo in govorila sta mnogo, mnogo; sam se ni mogel drugi dan spomniti kaj . . . In hodila sta po hodniku dolgo skušaj, ko so se drugi zabavali v šumni družbi . . .

Malo po tem času sta se sešla na samčnem kraju in on ji je prisegel zvestobo.

Nihče ga ni slišal, le ona in tiha noč . . .

Ivan se je zdrznil. Nekdo ga je pridel za ramo in rekel: »Ali ti je slabo?«

Da, slabo mi je, zato sem tu! Prijatelj je znašal z glavo in rekel: Tu se prehladiš, pojdi rajši v posteljo! Škoda, škoda!

Ivan je pa odšel v tiho noč. Šel je v lepši del mesta, kjer so bile samsi velike in lepe hiše.

Pred eno se ustavlja . . . Visoka okna so bila razsvetljena . . .

plavali na obal, se baje niso hoteli udati in so se branili s samokresi.

Včeraj so došle iz angleškega v japonskega vira vesti, ki so javljale, da se je Japonec pri zadnjem napadu vendarle posrečilo zapreti izhod iz luke. Koliko je verjeti tej vesti, se lahko presodi iz dejstva, da so se doslej še po vsakem japonskem napadu na Port Arthur širile vesti, da je bil Port Arthur vzlet, da so ga Rusi zapustili in zazgali, ali da se je Japonec vsa posrečilo zabarikadirati izhod iz pristanišča. Te vesti so se doslej z matematično rednostjo ponavljale, a so se še vselej izkazale kot popolnoma neresnične in neutemeljene. Mislimo, da se ne motimo, ako trdimo, da je tudi ta vest, kakor vse poprejšnje, — neresnična.

Iz Tokija se poroča, da se Japoneci, ko so jim Rusi potopili branderje, niso umaknili izpred Port Arthurja, ampak so pričeli utrdbe in mesto z vso močjo bombardirati in da so bombardma nadaljevali v torek in sredo. Podrobnosti o boju niso znane.

Iz Petrograda se poroča, da je došla iz Port Arthurja vest, da je japonsko brodovje še vedno usidrano pri Liaočanu. V Pitsevo so pripluli japonski transportni parniki, da bi izkricali vojaštvo. Namestnik Aleksejev se je včeraj dopoldne odpeljal iz Port Arthurja in odšel na carjev ukaz k aktivni armadi. Poletstvo mornarice je prevzel admiral Vitheft. Tudi veliki knez Boris se je odpeljal.

Niučvang v japonskih rokah?

Iz Vejhajveja je došla zopet vest, da je Niučvang padel v japonske roke. To pot so ga Japoneci pod generalom Jinkavom (?) napadli s kopnega in so mesto zasedli po ljutem boju z Rusi, ki so se pa morali umakniti že z ozirom na to, da branijo železniško progo pred Japoncei. Tem poročilom pa se celo v Londonu ne verjame in se naglaša, da bi se morali Japoneci vsekakor preje na kakšnem drugem mestu izkrcati, predno bi mogli na kopnem napasti Niučvang. To se pa dosedaj še ni zgodilo, da bi se bili Japoneci izkricali na kakršnemkoli mestu polotoka Liaotong, ergo je tudi napad na Niučvang na kopnem — izključen. Napad na Niučvang, odnosno na pristanišče Inkov z morske strani je docela verjeten, s suhega pa je pcd sedanjimi okolnostmi skoro — nemogoč!

Bitka na morju pred Gensanom?

»Lokalanzeiger« v Berolini poroča iz Pariza, da je tjakaj došla vest, da so v pondeljek 2. t. m. ruske in japonske križarke trčile v bližini Gensana druga na drugo in da se je vnel ljud boj. V Gensanu

Izza temnih dni.

(Sličice iz življenja raznih papežev.)

(Dalej.)

Koncil v Lyonu, kjer se je Rudolf Habsburški podvrgel papeštvu, je bil največji uspeh papeža Gregorja X. Zadovoljen se je odpravil na pot v Rim in prišel 18. decembra 1276. do Florence. To mesto je bilo izobčeno in prokleto in zato bi papež ne smel stopeiti na mestna tla. Toda reka Arno je bila tako mogočno narasla, da ni bilo moči, potovati naprej. Papež je moral prositi Florentince za gostoljubnost. Preklical je izobčenje in prekletje in šel v mesto. Prebivalstvo ga je krasno sprejelo in papež je dvignil svojo roko in je to prebivalstvo blagoslovil. Ko je papež mogel nadaljevati svoje potovanje, ko je prišel pred mestna vrata, je zopet dvignil svojo roko in Florencijo novič izobčil in preklen. To je prizor, ki nad vse dobro karakterizira srednji vek in pri tem je pomisliti, da je bil Gregor X. še eden najboljših papežev!

Papež ni prišel do Rima, obolel je na potovanju in umrl v Arezzu 10. januarja 1276.

Karol d'Anjou je skušal doseči, da bi postal papež mož, ki bi delal po njegovi volji, in je tudi dosegel svoj

se je slišalo strahovito gromenje topov.

Japонci kupujejo ladje.

Po poročilih iz Berolina je japonska vlada poslala na Nemško agente z nalogom, da nakupijo več parnikov. Sprva niso agentje mogli napraviti nobene kupčije. Sedaj se jim je pa posrečilo nakupiti v vojne svrhe osem parnikov od severnem-nemškega Lloyda.

Odločilna bitka na vidiku?

»Central News« v Londonu je dobil brojavo, da so Japoneci prodri že 24 angleških milij od Kiulenčenga, kjer jih je ustanila velika ruska armada in jim zaprla pot proti Liaočangu. Odločilna bitka se bo pričela vsak trenek.

Ruski častniki na potu na bojišče.

Včeraj so odpotovali na Daljni Vzrok poveljnik tihomorske eskadre podadmiral Bezobrazov, njegov adjutant Ugrimov, poročnik Dobrovolski in stotniki Stecenko, Kladov in Kerber. Vsi ti častniki so prideljeni admiralu Skridlovu v službovanje.

Zaplenjena torpedovka.

Angleška vlada je v torek v Newcastlu zaplenila torpedovko, ki se je gradila v ladjedelnici na Tyni, ne da bi se vedelo, katera vlada je ladjo naročila. Ker se je vlada bala, da bi bila torpedovka določena za eno ali drugo od vojujočih se sil in bi iz tega nastal kak konflikt, je ladjo raje konfiscirala. Admiralski svet je dal vse angleška pristanišča in vse obreže skrbno preiskati, ako se ne nahajajo kje kake sumljive ladje.

Protirusko gibanje na Kitajskem.

Portarturskemu listu »Novi Kraj« se poroča iz Vafantjana, da rovarijo podkralj Juančikaj in general Ma in drugi dostojanstveniki ne prestano proti Rusiji. Po mestih in po deželi se namenoma širijo napadne vesti o japonskih zmaghah in o hudobnih naklepah Rusije proti Kitajski. Namen te agitacije je, da bi se Kitajci naščuvali proti Rusiji in da bi se postavila Kitajska na japonsko stran in pomagala Japoncem v vojni proti Rusom.

Parlementarni položaj.

Dunaj, 6. maja. Posl. princ Liechtenstein je rekel na nekem shodu, da dr. Körberju ni več do tega, da bi pobijal obstrukcijo; nadzorbo z Ogrsko bo izvedel enostavno s § 14. Ogrska gotovo sprejme nadzorbo za tak način, ako se ji odkažejo večje ugodnosti, kakor je suraksa na sladkor.

Dunaj, 6. maja. Parlamentarna komisija mladočevega kluba se je

namen. Gregorjev naslednik je postal Inocencij V., rodom Francoz. To je bil prvi dominikanec, ki je dosegel papeško korno. Novi papež je bil tako poslušno orodje Karola d'Anjou, da je celo z Rudolfom Habsburškim prišel v nasprotje in se je celo Rudolf Habsburški pripravljal na vojno proti papežu. Toda Inocencij je 22. junija 1276., šest mesecov po izvolitvi, umrl.

Karol d'Anjou je bil tedaj slučajno v Rimu in kot rimski senator je imel pravico nadzorovati konklave in močno vplivati na kardinala. Hotel je po vsej spraviti na prestol sebi vdanega človeka. Konklave je bil v Lateranu. Karol d'Anjou je dal okna one dvoranе tako zazidati, da bi mogel le kak vracbec priti skozi odprtino. Osem dni so se kardinali prepričali. Karol d'Anjou je naposled skrelbil, da so njemu nasprotni kardinali dobivali samo kruha in vode, med tem ko so francoski kardinali dobivali vsega dovelj. A vendor ni zmagal. Izvoljen je bil Italijan, Hadrijan V., ki pa že 39 dni po volitvi v Viterbu umrl.

Po dolgem boju je bil sedaj izvoljen papež Ivan XXI., rodom Portugiz, a tudi ta je umrl že čez nekaj mesecov, namreč 16. maja 1277.

Zdaj je nastal nov boj za papeško

posvetovala včeraj o predlogih nemških strank glede dnevnega reda. Komisija vstraja pri tem, da je obstrukcijo ustaviti le proti izpolnitvi znanih njihovih zahtev, pa tudi potem same v prilog spremembi poslovnika.

Dunaj, 6. maja. Zadnje dni so se obnovila posvetovanja voditeljev »Slovenske zvezze« z načelnikom češkega kluba glede spremembe parlamentarne taktike. Šlo se je za to, da bi Čehi pri gotovih predlogah gospodarske važnosti obstrukcijo izločili. Posebno so dalmatinski poslanci poudarjali, da se začnejo razprave o trgovinskih pogodbah in železniških predlogah. Čehi pa so baje izjavili, da ukazuje že parlamentarna čast, da vztrajejo pri obstrukciji. Vsled tega se je baje »Slovenska zvezza« začela oddaljevati od Čehov, češ, da obstrukcija gospodarskemu programu zveze ne more nič koristiti.

Kronski svet.

Budimpešta, 5. maja. Danes se je vršila v kraljevem gradu 3½ ure trajajoča ministrska konferenca pod cesarjevim predsedstvom. Pred konferenco so imeli dolgo posvetovanje: oba ministrska predsednika in finančna ministrica. Ministra grofa Goluchowskega je sprejel cesar v daljši avdijenci. Skupni proračun se ni še nikoli tako težko sestavljal kakor sedaj. Baje so se diference glede proračuna že davno poravnale, sedanje konference se suočajo le okoli vprašanja za razno pokritje.

Iz Srbije.

Belgrad, 5. maja. V diplomatičnih krogih se govorji, da razen angleškega poslanika je tudi za nemškega poslanika dvomljivo, ali se vrne v Belgrad. V Berolini in Londonu so namreč užaljeni, ker je rekel kralj Peter ruskemu poslaniku, da je zarotniško vprašanje rešil le zato, da izpolni caru željo.

Položaj v Macedoniji.

Sofija, 5. maja. Vladno glasilo »Novi Vjek« piše o srbsko bolgarskem dogovoru, da je srbska naklonjenost temu dogovoru pokazala, da so začeli tam kot tukaj spoznavati, da je blaginja balkanskih držav le v njihovem vzajemnem postopku. Ko se pokažejo dobri sadovi sedanega gospodarskega dogovora, nudilo se bo politično sporazumljene samo ob sebi.

Sofija, 5. maja. Zastopnik notranje makedonske organizacije, dr. Tatarčev, pravi, da se svet pusti preslepi z bolgarsko-turškim dogovorom. Turška izvaja reforme tam, kjer je v to prisiljena, na način, da ni pri tem prikrajšana. Tako v začetku je spravila Bolgarijo v zadrego, ki z vsakim dnevom narašča. Tudi iz pomilovanja je nastala nova zatega. Učitelji se ne smejo zopet nameščati, trgovci ne dobe več kre-

dita, vaj ostanejo kompromitovani in s tem brez kruha. Preostaja jim le dvojno: ali se izseliti, ali pa oditi zopet v gore k vstaškim četam. Bolgarska vlada mora vsled dogovora s Turško zasledovati in izganjati vstaša in begune. To bo imelo za posledico, da se pojavi vstaša v Bolgariji sami. Ako bo nesrečno macedonsko prebivalstvo uvidelo, da so bile prazne njegove nade, da bi posredovanje velesil položaj zboljšalo, potem začne zadnji obupni boj. Za tak boj je že danes vse prekrbilo tako, da lahko vsako uro napoči. Male kadre vstaških čet, katerim se pridruži v potrebnem trenotku celokupno prebivalstvo, ki more nositi orožje, so razstavljene povsod v gorah ter čakajo le na signal. Trajno pomirjenje bi se doseglo le tedaj, aki bi se poverila dežela kristjanskemu guvernerju.

Papež protestira.

Rim, 5. maja. Vatikansko glasilo »Osservatore romano« potrjuje vest, da je papež postal protest francoški vladi, ker je predsednik Loubet obiskal brez papeževega dovoljenja italijanski dvor. Enak protest so doble tudi druge države ponunciaturi, s katerimi ima Vatikan zveze. Imenovani list pravi, da je bil papež k temu primoran (?), ker je bila sv. stolica zelo hudo žaljena (?) na svojem ugledu in na svojem pravu (?).

Bivši naučni minister Nasi.

Rim, 5. maja. Zbornica je danes ugodila zahtevam državnega pravdnosti, naj se izroči poslanec in bivši naučni minister Nasi sodišču. Istočasno pa se je tudi raznesla vest, da je Nasi pobegnil iz Rima in najbrže tudi iz Italije.

Waldeck-Rousseau.

Pariz, 5. maja. Bolezen bivšega ministrskega predsednika Waldeck Rousseau-a se je tako shujšala, da so ga morali na jetrih operirati. Operacija se je sicer posrečila, vendar ni upanja, ker so zdravniki dozneli, da ima raka.

Odškodnina za ponedolžnem zaprte.

Berolin, 5. maja. Državni zbor je sprejel v drugem posvetovanju zakonski načrt glede odškodnine za nedolžno prestani preiskovalni zapor. Svobodomiseln in socialni poslanci so zahtevali še dalekosežnejše dolžbe, a njihovi predlogi so bili odzlonjeni.

Vstaja v nemški Afriki.

Berolin, 5. maja. Dosedanji vrhovni poveljnik Leutwein poroča, da so se vstaši začeli pomikati nazaj v Otjamaniombo, kamor jim sledi major Gottoff s svojim oddelkom. Naprej je postal za konjenike izvezbane in oborožene domačine. Hereroji so imeli v dveh spopadih pri Oganji in Oviumbi velike izgube.

»vrt države« in »vdoveli Rim« prepustil papežem.

Na drugi strani se je papežu posrečilo, da je Karola d'Anjou, ki ga je smrtno sovražil, potisnil nekoliko na stran. Vzel mu je namestništvo v Toskani in ga prisilil, da je odstopil kot rimski senator, potem pa l. 1278. izdal za Rim novo znamenito konstitucijo, s katero je pač pripoznal svobodo volitve a si vendar zagotovil velik vpliv na rimsko republiko.

Nikolaj III. je dosegel velike uspehe. Toda na njegov značaj meče tako temno senco — njegov nepotizem. Zbiral je kar mogoče denarja in imetij in s cerkvim premoženjem pomagal svojim sorodnikom do bogastva in do sijaja. Tudi sam je živel kakor kak starorimski imperator in ves kristjanski svet je moral plačati troške. Dante je tega papeža kot simonita oobsodil v pekel in sodobna kronika pravi, da je Nikolaj III. svojim sorodnikom ustvaril Zion: Aedificavit enim Sion in sanguibus. Nikolajev načrt je bil, poleg papežke in sicilske države ustanoviti v Italiji še dve kraljestvi, Lombardijo in Toskano, in ti dve kraljestvi podeliti dvema netjakoma. Čim je bila cesarska moč razbita in cerkev »svobodna« se je začela korupcija. (Dalej prih.)

Dopisi.

Izpod Krima. Iz naše ižanske farje so namenjene tri device Marijine družbe — Rim. Stare in izkušene ženice trdijo, da bodo kmalu tja došle, kajti vsa znamenja tako kažejo. Dve cerkveni pevki itak že ne morete več na kor. Cvet in sad Marijine družbe je torej oditen. To pa ni nič kaj nenavadenega v današnjih časih — »spas« je le, da si je »oberdevice«, ki je 28 let stara, izbrala za svojega »šočelina« — 16letnega fantiča. Fant je pa res korajen! No, pa vse je mogoče! Ali se ni pred leti pripelj podoben slučaj pod Golovcem tam v Rudniku? Glejte no, 16letnega mežnarčka so ondotni fajmošter in njegovi podrepniki v »Domoljubu« in nemara tudi v »Slovencu« še hvailili, da je »feste fant, gorji od vsakega vojaka, ko je zapeljal župnikovo kuharico — 34 let staro device. Kdo zna pa zna, glavna reč je le —, da fant ni far. Ali ni to »spas«? Za počti! Našega mladega Izanca naš dr. Mauring najbrž ne bo hvailil za njegovo junaštvo, ker mož ima v zadnjem času drugih skrb obrez glavo in nima časa se pečati s takimi »spasi«. Njemu roji vse kaj drugega po glavi — kar ga bolj skrb — kakor pa nesreča Marijinih devic in nekateri njegovi opazovalci zmajajo z glavami ter pravijo — da bo hudo zasmrdelo, ako se dr. Mauringu sitni položaj na boljše ne obrne.

Krimska megla.

Iz Gradca. Josip Lavrič, večletni učitelj na deški mestni šoli Ferdinandea v Gradcu, je dne 22. m. m. v Spletu na Dalmatinškem na gloma umrl. Rodom iz Lukovice pri Brdu je služil več let v svoji domovini, dokler ga niso neugodne razmere prisilile, taisto zapustiti in na tujem, v nemškem Gradcu, sprejeti službo, katero je mnogo let na zadovoljnost strokovnjakov opravljaj in tudi slovenskega učitelja na zavodih nadomestoval. Vedno je bil narodnik in ud izvenakademische podružnice sv. Cirila in Metoda, kar je velikega pomena v Gradcu. Ko je svojo bolehavo, ljubljeno ženko, virtuožno na glasoviru, 22. februarja s snitjo brez potomstva nagloma izgubil, je pričel bolehati in tugovati ter šel na nedolžen dopust, da se okrepa in potolaži, v domovino, v Ljubljano, potem v Gorico in v Primorje, potem pa dalje. Srčna kap ga je v Spletu na slavjanski zemlji usmrtila. Lahka mu bori narodna zemlja in častni spomin!

Dnevne vesti.

Izrebanii porotniki za drugo porotno zasedanje. Glavni porotniki: Arko France, trgovec in posestnik v Postojni; Avčin France, trgovec iz Truga; Brinšek Ivan, trgovec v Trnovem; Bratina Anton, posestnik in mlinar iz Ustja pri Vipavi; Čarmen Gašper, posestnik v Škofji Loki; Dečman Anton, tovarnar in posestnik, Del-Cott Gustav, c. kr. okr. glavar v pok. Domicelj Frane, trgovinski družnik, Dragatin Ferdo, prodajalec glasovirjev, vsi iz Ljubljane; Ditrich Anton, trgovec v Postojni; Dekleva Leopold, trgovec in posestnik iz Britofa pri Senožečah; pl. Farkas Edvard, posestnik v Ljubljani; pl. Garzaroli Franjo, posestnik v Senožečah; Globotschnig Anton, gostilničar in posestnik, Jelene Ivan posestnik in trgovec, oba v Tržiču; Kordim Adolf, trgovec in posestnik, Korenčan Ivan, trgovec, oba v Ljubljani; Košir Ivan, posestnik v Škofji Loki; Košmelj Josip, posestnik in mesar v Zeleznikih; Lavrenčič Josip, užitinskega davka blagajnik, Leskovic Franjo, posestnik, oba v Ljubljani; Levec Ivan, posest. v Velikem Mengešu; Mathian Ivan, tovarnar v Ljubljani; Majdič Vincencij, veletržec v Kranju; Omeje Ferdo, dež. blagajne oficjal, Prosenec Josip, zavarovalni reprezentant, Putrich Anton, posestnik, vsi iz Ljubljane; Pintbach Josip, občinski predstojnik in posestnik v Radecah; Repo Karol, posestnik na Mlinih; Rus Ivan, posestnik v Zagoricih; Sartori Ivan, ključar in posestnik v Radovljici; Tenente Rudolf, posestnik, Tönnies Viljem, tovarnar in posestnik, pl. Trnkóczy Ubald, lekarnar in posest, Zeschko Albert, trgovec in posestnik v Žužek Franjo, c. kr. nadinjen v pok., vsi Ljubljani. — Nadomestni porotniki: Ablik Ivan, posestnik in gostilničar, Boegl Leopold, klepar, Čebular Alojzij, posestnik, Kregar Ivan, posestnik, Merala Franjo, barvar, Mihelič Miha, sčetar in posestnik, Petrič Jos., c. kr. vladni oficjal v pok., Trajan Josip, nadučitelj v pokolu, Verbič Anton, posestnik, vsi v Ljubljani.

Zeloostne skušnje na učiteljišču. Pismene zeloostne skušnje se prično 16. t. m. in trajajo do 19. t. m. Ustrena matura se prične 4. julija. Na vadnici se pouk konča 14. julija.

Gasilstvo iz Ljubljane in okolice ima v nedeljo ob 7. uri zjutraj sv. Florjana mašo v florjanski cerkvi, po maši pa sestank v Hafnerjevi pivarni na Sv. Petra cesti. Pri sprevodu k maši, od maše in pri sestanku bo svirala društvena godba. Vstop sestanku je prost in vsakteremu dovoljen.

Povišanje cen za vožnjo stavbenega materiala. Piše se nam: Tukajšnji, in deloma tudi okolišanski voznički in prevozniki so imeli pred par dnevi shod, na katerem so sklenili povišati primerno vse vozne cene. Kot podlaga za nove cene vzela se je tarifa dunajskih prevoznikov. Vsem tukajšnjim prizadetim tvrdkam se je to zvišanje pisaneno naznanilo ter zahtevalo, da se izrečejo do 9. t. m., aka so zadovoljni z novimi cenami, ali ne. Prizadete tvrdke, večinoma stavbinski mojstri in podjetniki, in pa posestniki operarni, so sklenili soglasno, teh cen ne potrditi in na dotedne dopise ne dati odgovora. Pri razgovoru, katerega so imeli zastopniki teh tvrdk, se je podarjalo, da gre to zvišanje tarife na rovoš agitacije posameznih prevoznikov, in da so nove cene tako visoko nastavljene, da se resno o istih ne da razpravljam. Tudi se je omenilo, da je čas za takoj regulacijo cen slab izbran, ker so vsa podjetja za to sezijo stavbene in dobavne pogodbe že sklenila ter niso pri teh sklepkih mogle računati z zvišanimi cenami. Sklenilo se je torej, da ima vsek podjetnik si nabaviti svojo vprego ter da se potem tvrdke po možnosti medsebojno z vožnjo podpirajo, aka bode vprizorja kak štrajk. Prizadeti podjetniki se bodo dalje obrnili do mestnega magistrata kakor tudi do c. kr. okrajnega gvarstva okolice ljubljanske s prošnjo, da omjenjene oblasti tuvajo one voznike, kateri se agitaciji ne podvržejo, pri izvrševanju svoje obrti, aka bi se kanilo istim staviti kaže zaprka.

Požar. Ivanu Biderju v Utiku v kamniškem okraju je zgorzel v nedeljo hlev s kočo. Škoda je 2000 K, zavarovan pa je bil samo za 1000 K.

Iz Tržiča se nam piše: V sredo 4. maja zvečer je odvedla burja dva polna tovorna voza od skladischa v Tržiču na progo. Pri dištančni plošči sta voza zadebla ob lokomotivo št. 1014/f, ki je prihajala v polnem tihu na Nabrežine. Voza sta se razbila na drobne kosce, lokomotiva pa in njeno osbje je le malo poškodovano. Vsled tega trčenja je bil desni tih zaprt do detrikta zjutraj do 8. ure. Vsi vlaki so naradili znatno zamudo. Včeraj št. 1004 je prišel do distančne plošče v Tržiču ali se je moral vrnil do Bivja in potem po nepravem tiru vratiti do Tržiča.

Koncert društvene godbe se vrši jutri, v soboto, 7. in v nedeljo, 8. t. m., v restavracijskih prostorih »Narodnega doma«. Začetek obakrat ob pol 9. uri zvečer. Vstopina vselej 20 vinarjev.

Delovanje mestne posredovalnice za delo in službe. Mestni trg št. 27, telefon številka 99. Od 22. aprila do 5. maja je dela iskal 58 moških in 91 ženskih uslužencev. Delo je bilo ponudeno 35 moškim in 94 ženskim uslužencem, v 80 služajih se je delo sprejelo. Od 1. januarja do 5. maja je došlo 1017 prošenj za delo in 991 deloponudb. V 548 služajih je bilo delo sprejeto. Delo je tako moški: 1 krojač, 3 trgovski stuge, 2 dinarja, 2 kodiža, 12 konjiskih hlapcev, 1 mizarški vajenec, ženske: 1 špecerska prodajalka, 5 šivil, 6 natakari, 2 gostilnički kuharci, 6 gostilničnih dekle, 2 orešniški kuharci, 2 sobari, 3 kuharice, 7 deklia za vsakdelo, 7 dekle k otrokom, 5 dekel za kmetsko delo. — Službe iščejo moške: 1 pisar, 2 vrtnarja, 1 računalniki natakari, 2 hotelški slugi, 3 hišniki; ženske: več računalniki natakario, več izurjenih prodajalk in začetnic, 2 sonteristinji, 1 bona. Posredovanje stanovanje mesečnih sob in letoviščnih stanovanj. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Hrvatske novice. — Sestanka škofov ne bo v Zagrebu, kakor poroča »Katolički list«. Najbrže so dobili škofje iz Rima ali pa z Duuaja miglaj, da jim tam ni ljubo, ako se drega v latinščino v cerkvi. — Nov samostanski red. Kralj je dovolil, da se smejo na Hrvatskem naseljevati menihi Salvatorijanci, ki so precej sorodni jezuitom. Ali je to prva posledica »prepotrebne katoliške organizacije? — Z groba narodnih mučenikov Petra Zrinskega in Krsta Frankopana so hrvatski dijaki, obrtniki in delavci poslali rojakom v domovino slediči prošnji: 1. da verni ideji dveh največjih hrvatskih sinov izvojujete žedinenje razcepjene hrvatske domovine; 2. da se sveti ostanki mučenikov Petra Zrinskega in Krsta Frankopana čimprej preneso v domovino, ki sta zanj dala življenje. — Zagrebški učiteljiščniki v Ljubljani. Včeraj so odšli zagrebški učiteljiščniki pod vodstvom ravnatelja Matice in štirih profesorjev na poučno potovanje. Pot jih pelje čez Maribor, Celovec v Inostrom, od tam v južno Tirolsko in severno Italijo. Domov se bodo vračali preko Trsta, Postojne in Ljubljane.

* Najnovejše novice. — Mavro Jokai, senior madjarskih pesnikov in pisateljev, je umrl včeraj v Budapešti 80 let star.

— Posl. Wolf — kavalir. Včeraj je bila pri dunajskem deželnem sodišču obravnavna vsed tožbe ločene žene posl. Wolfa za alimentacijo. Žena zahteva mesečni prispevek 150 kron, mož ji pa ponuja 40 kron. Obravnavna se je preložila.

— Posledice železničarskega štrajka na Ogrskem. Pet uradnikov, ki so bili kot voditelji štrajka v zaporu, je prišlo včeraj k ravnateljstvu naznanit, da nastopijo službo. Ravnateljstvo pa jim je naznani, da so odpuščeni iz službe z dnem, ko so samovoljno zapustili službo. Trije teh uradnikov so iz Zagreba, dva pa iz Reke.

— Vatikan se je moral vdati. Kakor znano, so sorodniki kanonika Hlebaška tožili Vatikan, ki je dobil celo premoženje pokojnikovo. Papoč je se tožbe ustrashil ter ponudil po svojem tajniku Hlebaškovim $\frac{1}{4}$ milijona v poravnavo, kar so sorodniki tudi sprejeli.

— Umrl je v Berolini Henrik Renner, ki je mnogo pisal o Balkanu.

— Vohunstvo. Pri francoski trdnjavi Sochour so prijeli nekega italijanskega rezervnega častnika, ki si je delal načrte in beležke o utrdbah.

— Kongres nemških obrtnih društev se je začel včeraj na Dunaju.

— Nevihito s točo so imeli dne 4. t. m. po Solnograškem in deloma tudi po Tirolskem.

— Nezgoda na morju. Na potu iz Venezuele v Genovo se je popotila avstrijska barka »Marija Vecchia«, vendar je moštvo s kapitanom vred rešil neki nemški parnik. Kapitan je pripovedoval, da sta se mu dva mornarja uprla, da nočeta več pumpati vode iz poškodovane ladje, ker itak ni upanja na rešitev, toda on ju je z revolverjem v roki prisilil k delu. Tri dni in tri noči se kapitan ni ganil s krovu, kjer je priganjal mornarje k delu z revolverjem.

Srečni ljudje. Na otoku Tristar da Cunha med rtičem Horn in »Dobre nade« v Atlantičkem oceanu se je naselil pred dobrimi 80 leti neki angleški podčastnik. Njegovi potomci so ostali na skoraj nepristopnem otoku ter se pomnožili tako, da šteje dandasnes otok 76 duš. Otok obide le enkrat na leto angleška vojna ladja, in to je vse zveza, ki jo imajo otočani z ostalim svetom. Angleška vlada je hotela te prostovoljne samotarje preseliti v rodovitno Južno Afriko ter v ta nameen poslala nekega uradnika posredoval na otok. Toda otočani so izjavili, da so s svojim položajem popolnoma zadovoljni ter ga nočejo zamenjati. Otočani so pošteni, mirni in srečni. Na Tristarju da Cunha ne poznajo zločina. Na otoku nimajo denarja, ker se z njim ne bi dalo nič kupiti; nimajo pa tudi ne cerkev, ne pošte, ne trgovine, ne gostilne, ne šole in ne postave. Vsak živi, kakor se mu dopade ter ni med njimi nobenega višjega. Vendar so otočani zelo inteligenčni in močni. Nimajo pojma ne za oddaljenost od drugih ljudi ne za števje časa.

Cesar Viljem o študiju modernih jezikov. Grof Jacini je bil kot italijanski poslanški tajnik v Berolinu poseben prijatelj takratnega princa Viljema. Povodom svojega potovanja po Italiji je nedavno cesar Viljem brzjavil svojemu prijatelju iz mladostnih let, naj ga pride na kolodvor počakat. Grof Jacini je prišel s celo svojo obiteljo. Cesar je vprašal mlajšega grofovoga sina, kaj študira, in ko mu je ta odgovoril, da obiskuje gimnazijo, poizvedoval je cesar, ali se v italijanskih gimnazijah tudi učijo modernih jezikov. Na grofjevo zanikanje je rekel cesar: »Kolka škola!« ter pristavlil, da bi se moral v vseh (?) šolah poučevati moderni jeziki, tudi rusčina, japončina in kitajsčina (?).

* Japonski otroci. Japonsko imenujejo »otročji raj«, in res je težko najti v kaki drugi deželi srečnejše in zdravejše otroke; kajti japonska mati izkuša svoje otroke vzgojiti na najnavadnejši in najnaravnnejši način. Ko je japonski otrok star 7 let, se vpiše v uradni zapisnik. Deklice dobivajo ime »Cvetka« ali »Solnčni svit«, dečki pa »Tiger« ali »Kamen«. Nikakor pa se ne zdi Japoncem lepo, ako dobi otrok ime svojih starišev ali sorodnikov. Nato sledi pojedinačna rjava z rdečim fiziolom. Japonski otroci ne nosijo nikoli povojno ali dolg oblek, ampak kakor njihovi stariši »kimono«. Te imajo kratke rokave ter so ali iz svile, bombaža ali flanel. Pritrdijo se to oblike s pasom. Tudi nosijo otroci kovinske pláščice z imenom svojih starišev in njihovih naslov, tako, da so ne morejo izgubiti. Dalje nosijo otroci »Kinshaku« ali amulet iz svitlobarvanega damasta, ki naj jih obvaruje, jrd vasko nesrečo. Na Japonskem ne poznajo otročjih vozičkov. otroka nosi mati ali sestra na hrbitu in le v najboga težjih rodbinah počiva dete noč in dan na rokah varuhinje. Seveda se radi tega v najnižjih slojih materje zelo trudijo, da otroke čimprej privadijo hoji ali vsaj plezanju po tleh.

* Nekdo, ki bi rad postal vaški odvetnik. Neki Rok Lončarevič iz Piljenice je postal finančnemu ravnateljstvu v Požegi sledično prošnjo: Pedpisani prosi za dovojenje, da bi smel v vasi Piljenice začeti izvrševati odvetniške posle za bagatelne prestopke pri okrajnih sodiščih in pri kotarskih oblastnih, da v privatnih zadevah zastopa kmete. Zaradi tega prosim, da se mi naloži za tako dovoljenje davek v korist državi, in sicer toliko kot za navadnega obrtnika na deželi, ker sem siromak in na deželi ni dohodkov, temuč so le mali posli; ako bi pa služajno dobil kako večje zastopstvo z večjo plačo, obečam, da plačam od iste 10% v korist države. Zaradi tega prosim veleslavno kr. finančno ravnateljstvo, da bi čimprej blagovolilo prošnji ustrezli in dovojenje dati s 1. aprila 1904 ter načrtovali kolikor mogoče nizek davek za prvo leto; ako bo kaj upanja za dohodek, preloži se labko občutenje na prihodnje leto. Piljenice, 14. sušča 1904.

* Dohodki francoskih podlistkarjev. Na Francoskem so romani, ki izhajajo kot podlistki v časopisih, vedno bolj moderna literatura, ki pa tudi pisatelje pošteno preživlja. Že sloveči Ponson du Terrail je zaslužil za svoje podlistke po 100.000 frankov na leto. Xavier de Montépin ima razkošno hišo v Parizu in dve krasni vili v Canesu in Nizzu. Za vsak roman zasluži povprečno 70.000 frankov. Jules Mary dobi tudi za vsak najneznatnejši svoj roman povprečno 60.000 frankov brez ponatisov. Romana »Roger la Honte« in »Le Régiment« sta mu prinesla 200.000 frankov. D'Ennery je dobil za svoj roman »Le Remords d'un ange« 70.000 frankov. Vsekakor boljši zaslužki kakor jih imajo podlistkarji na Slovenskem.

* Kako Japonci ljubijo svojo domovino. Neki v inozemstvu živeči Japonec je začuvši, da utegne priti do vojne med Rusijo in Japonsko, postal tako navdušen, da je pisal svoji ženi pismo s sledečimi naročili: 1. Ako pride do vojne med Japanom in Rusijo, odreži si lase in jih prodaj. Tvojemu zgledu bodo sledile vse japonske žene in požrtvovanost bodo čedalje večja. — 2. V času vojne bodo treba veliko moči, vsled česar bo trpela trgovina in industrija. Ako izbruhne vojna, odpusti vse posle iz službe, ljudje bodo dobili drugih služb dovolj, koder bodo potrebejši nego tebi. S tem prihraniš precej denarja, da delaš sama; za denar, ki ga prihraniš, pa kupi vojne srečke. — 3. Ko prične vojna, začni tudi tudi kaj delovati. Pregovori odlične žene in ustanovi skupno z njimi žensko društvo, katero bodo vojakom vsestransko na uslugo, posebno pa z ženskimi deli. — 4. Sploh se govorja, da je Japonska ubožna in da nima denarja, a brez denarja se ni mogoče vojskovati. Jaz pa pravim: »Ako je človek varčen in pridobil dela, potem se zamoremo proti Rusiji deset let bojevati.« — Podobno požrtvovanost za domovino bi si smeli želite tudi drugod.

* Češka narodna požrtvovanost. Nemški listi se jeje, ker par milijonov Čehov v požrtvovanosti za narodne namene tako prekaša Nemce. Tako nastavijo tudi razne načine, kako češke družbe nabirajo za šolsko Matico. V nekem hotelu v Sadovi ima češka družba v prid »Matic« gramofon, ki je dosedaj družbi že prinesel 53 K. Bilardini igralec v Krajevem dvoru so lani v 8 mesecih nabrali za »Matic« 700 K na ta način, da so igrači za vsak napaden sunek plačali gotovo globo. Tudi dogovorjene globe, stave itd. med člani raznih omaj se stekajo v »Maticino« blagajno. Nadalje se zbira medovina in baker izstreljenih patron in kapic, ki se potem v velikih množicah prodajajo tozadavnim tovarnam v prid »Maticie«. Po celi deželi imajo učitelji navodilo, da prizovarjajo prodajanje in kupovanje »Matičnih« razglednic in samo o letičnji Veliki noči: se je razprodalo 50.000 teh razglednic. Nemški listi klječajo: »Posnemajte! Istotko kljemo tudi mi našim rođljubkinjam in rodoljubom.«

* Japonska cesarica — pesnica. Do sedaj se je mogla le Evropa ponašati, da ima v rumunski kraljici Elizabeti nadarjeno pesnico na prestolu. V zadnjem času pa se je zvedelo, da je tudi soprona japonskega vladarja izvrstna pesnica. Cesarica je kakor njen sopron, navdušena pospeševalka moderne duha. Z navdušenjem opazuje novo smer na polju evropske poezije ter jo hoče vpeljati tudi v japonsko poezijo. Poleg Sada-Jakko tudi cesarica sama pridno prestavlja najimenitnejše proizvode evropske poezije v japonski jezik. Chassezara, japonski prestavljač Shakespearevih, Ibsenovih, Tolstojevih in Turgenjevih del, zelo visoko cenili pesniški talent japonske cesarice. Sploh je cesarica zelo intelligentna in za znanost in umetnost zelo navdušena mama. Pogosto prihaja na tokijsko vsečiljše in druge učne zavode ter jih tudi gmotno podpira.

* Jamstvo tramvaja. V Moskvi se je vozil bogati trgovec Baškirev s poulično železnicico. Ker je nastala sreda pota neka zaprka pri vozu, moral je trgovec izstopiti ter si najeti izvoščka, ker bi sicer ne bil o pravem času došpel na določeni kraj. Trgovec je vložil proti železnični upravi tožbo za povračilo voznega listka 1 kopejke in za prevoščko 15 kopejek. Prva instance je tožbi ugodila ter obsodila železnicico na 16 kopejk odškodnine. Železnična uprava je vložila priziv, in 2. instance je tožnika zavrnila. Ta pa se je pritožil na senat kot najvišjo sodno oblast, in sedaj čaka zaradi načela vse radovedno, kako se ta ne-navadna pravda izteče.

* Bik — samomorilec. Kakor poroča »Podravac«, skočil je 2

Zahvala.

Podpisani krajni Šolski svet in šolsko vodstvo izreka slav. ravnateljstvu Kranjske hranilnice za podljeno podporo v znesku 150 K najiskrenjejo zahvalo.

Vodstvo ljudske šole na Turjaku
Krajni Šolski svet na Turjaku
dne 5. maja 1904.

Josip Bergant Josip Schauta
šolski vodja predsednik.

Borzna poročila.

Ljubljanska
"Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. berze 5. maja 1904.

Naložbeni papirji.	Dinar	Blago
42% majeva renta . . .	99.80	100
42% srebrna renta . . .	99.55	99.75
4% avstr. kronska renta . . .	99.60	99.80
4% " zlata . . .	119.10	119.30
4% ogrska kronska " . . .	97.90	98.10
4% " zlata . . .	118.10	118.30
4% posojilo dežele Kranjske . . .	100-	100.75
4½% posojilo mesta Split . . .	101.25	101.25
4½% Zader . . .	100-	100
4½% bos.-herc. žel. pos. 1902 . . .	100.50	101.50
4% češka dež. banka k.o. . .	100-	100.25
4% ž.o. . .	100-	100.15
4½% zst. pisma gal. d. hip. b. . .	101.65	102.65
4½% pest. kom. k. o. z . .	106.90	107.90
4½% zast. pisma Innerst. hr. . .	101-	102-
4½% dež. hr. " ogrske cen. . .	100.50	101-
4½% z. pis. ogr. hip. ban. . .	100.20	101.20
4½% obl. ogr. lokalnih že- leznic d. dr. . .	101.00	101.75
4½% obl. češke ind. banke . . .	100.75	101.75
4% prior. Trst-Poreč lok. žel. . .	98.50	100-
4% prior. dol. žel. . .	99.50	100-
2½% " juž. žel. kup. 1/1. . .	298.15	298.15
4½% avst. pos. za žel. p. o. . .	101-	102-
Srečke . . .	195-	-
" " 1860/ . . .	182-	184-
" " 1864 . . .	260-	263-
" tizske . . .	161.75	163.75
" zem. kred. I. emisije II. . .	296-	306-
" ogr. hip. banke . . .	271-	276-
" srbske à frs. 100- . . .	90-	95-
" turške . . .	130.75	131.75
Basilika srečke . . .	21.30	22.30
Kreditne . . .	465-	475-
Inomoške . . .	80-	84-
Krakovske . . .	77-	81.50
Ljubljanske . . .	68-	72-
Avt. rud. križa . . .	53.25	55.25
Ogr. " . . .	29.15	30.15
Rudolfove . . .	68-	71-
Salzburgske . . .	78-	80-
Dunajske kom. . .	504-	514-
Deinste . . .	79.75	80.75
Južne železnice . . .	640.25	641.25
Državne železnice . . .	1603-	1612-
Avstr.-ogrske bančne delnice . . .	640.75	641.75
Avstr. kreditne banke . . .	755-	756-
Zavodstvene . . .	249.50	251-
Premogokop v Mostu (Brux) . . .	618-	626-
Alpinske montane . . .	410.50	411.50
Praške žel. indr. dr. . .	1990-	2000-
Rimske Murányi . . .	491-	492-
Trbovljske prem. družbe . . .	329-	332-
Avt. orožne tov. družbe . . .	465-	486-
Češke sladkorne družbe . . .	162-	155-
Zitne cene v Budimpešti. . .	5.58	5-
Dne 6. maja 1904.		
Termin.		
Pšenica za maj 1904 . . .	50	7.93
oktober 1904 . . .	50	8.04
Rž " oktober . . .	50	6.65
Koruz " maj 1904 . . .	50	5.04
" julij 1904 . . .	50	5.20
Oves " maj 1904 . . .	50	5.58
Efektiv. 5 vinarjev više.		

Meteorologično poročilo.

Vlakna nad morjem 100%, vrednost vlak 750-1000 mm.

Čas	Stanje	Opazovanja	Vetrevi	Nebo
5. 9. zv.	7363	88 sl. jvzhod	jusno	
6. 7. zv.	7368	45 sl. svzhod	jasno	
2. pop.	7333	15'4 brezvetr.	jasno	

Sredins vrednjana temperatura: 90°, normalne: 12.7°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.

Tužnega srca naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo našo preljubljeno mater, sestro, tetu in taščo, gospo

1320

Marijo Skrinar

danes ob 8. uri zjutraj, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgotrajni mučni bolezni, v 67. letu njene starosti poklicati k Sebi.

Pogreb drage, nepozabne ranjke bode v soboto, dne 7. maja t.l., ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Bleiweisova cesta št. 1, na pokopališče k sv. Kristofu.

Sv. maše dužnica se bodo brale v župni cerkvi Marijinega oznanjenja.

Predrago ranjko priporočava v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, 6. maja 1904.

Marija Eberl Hugo Eberl
hči. zet.

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob, predsobe, kuhinje in podstrešja — se odda takoj na Dolenski cesti „pri Ribču“.

Izve se istotam. 1308-1

„Ljubljanski Zvon“.
Letniki 1881, 1892 do 1894

se kupijo.

Vljudne ponudbe naj se pošiljajo knjigarni Ig. pl. Kleinmeyr & Fed. Bamberg. 1311

Proda se največja, enonadstropna

hiša

v Št. Vidu nad Ljubljano, ob državni cesti, oddaljena 5 minut od kolodvora, z gospodarskimi poslopji, ledencu, velikim gostilniškim vrtom (v hiši je stara gostilna), travnikom itd.

Ponudbe in vprašanja sprejema

K. Meglič v Ljubljani, Rimska

cesta št. 20; ustmene informacije

se dajejo istotam vsak dan od 12. do

2. ure popoldne. 1313-1

Francoski cirkus Guillaume.

Ljubljana, Latermanov drevored.

Danes v petek, dne 6. maja 1904

ob 8. uri

High-Life večer

z bogatim, skrbno izbranim sporedom.

Jutri v soboto, dne 7. maja 1904

ob 8. uri zvečer

monstre predstva

s flnim sporedom.

R. Guillaume, ravnatelj.

Z odličnim spoštovanjem

Zaradi preuredbe obrata se v naši tiskarni ceno proda:

1 cirkulacijski cevni kotel, sistem Dürr-Gehre, 39 m² kurielne vodne ploščine, 8 atm. obratnega pritiska;

1 cirkulacijski cevni kotel, sistem Dürr-Gehre, 34 m² kurielne vodne ploščine, 13 atm. obratnega pritiska;

1 parni stroj, 25 konjskih sil,

1 parni stroj, 15 konjskih sil, oba z Rieder-krmilom;

1 dinamo-stroj, Siemens & Halske za 70 ampere pri 160 voltih;

2 seselki za polnjenje kotlov, različne transmisije, prestave in jermenska kolesa.

1319-1

Ig. pl. Kleinmeyr & Fed. Bamberg.

„ANDROPOGON“

(Iznajdilec P. Herrmann, Zgornja Poljska)

V zalogi imata tudi gg. U. pl. Trnkóczy, A. Kanc, E. Sark v Ljubljani in g. A. Rant v Kranju.

Dobiva se tudi v Novem mestu v lekarji pri „Angelju“.

Preprodajalc popust. 12-19

Vsi pojazni daje.

„SLAVIJA“

Vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rez. fondi: 29,217,694.46 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 78,324,623.17 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vsekoletno slovensko-narodno upravo.

Vsi pojazni daje.

Generalni zastop v Ljubljani, česar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodarskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah.

Skode conjuje takoj in najkulantnejše.

Uživa najboljši sloves, koder posluje

Majhna hiša

z vrtem v Ljubljani

se kupi.

1306-1

Ponudbe pod „St. R.“ sprejema

upravljeni „Slov. Naroda“. 1306-1

Pod jako ugodnimi pogoji se proda

Lepo stanovanje

se tako odda

na Tržaški cesti št. 45

I. nadstropje. 1286-3

Več pove upravljeni „Slovenskega Naroda“.

1302-1

Pod jako ugodnimi pogoji se proda

enonadstropna hiša.